

Bonhaj Bóh!

Sy-li spěval,
Pilnje dželaš,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj mócony
Lubosc ma;
Bóh pak swérny
Přez spař mérny
Čerstwosć da.

Njech ty spěvaš,
Swěrnje dželaš
Wśedne dny;
Džen pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođi ty.

Z njebjes mana
Njech ci khmana
Žiwnosć je;;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokrewé će!

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa žo kóždu žobotu w Ssmolerjez knihicžischczeri w Budyschinje a je tam sa schtvrťlétetu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Adventske syntki.

A wjecžoru běsche žo pschiblížilo a džen žo našhiliš. Žadny jandžel žo wjazy njesiewi, žadny profeta wjazy njerěčesche. Jeno bluke žwětko bójjskeho pósnačza žo hischče blyskotasche, njeprawdoſcz hě dobyla a plomjo luboscze bě saduscheno. Hromada a bohatstwo ſeňskich ſublow běſtej to njebieſke zyle ſkomžicž a ſapomniež dalej. Ale jako tak waſchnje čaža kniežesche, dha ſekhadža wěčnoſcz je žwojej jažnoſczu. Ššlomo Wótza pschińdže, Bóh pôzla žwojeho jenicžeho narodženeho Šsyna. Cžlowicže, ſpodžiwaj žo nad tutej njeſtōncznej luboscžu a ſradui žo wýhokoſče, na ſotruž žy poſběhnjeny! —

A ſabkudženym pschińdže pucž, k njewědomnym wěrnoſcz, k ſlepym žwětko, k morwym žiwenje. Wón žam pschińdže, twój Bóh a Knjes, kž je cže ſežinik, ſo by žwój lud ſ ruky ſmijercze wutorhnył, helle ſwiaſſi roſtorhal a pschiftup k wěčnej ſbōžnoſcz wotewrit. O hdý by ty prawje roſpomnił, kaiſe kniežtvo je jemu date, dha by wrota wutroby ſchěroko wocžinił, ſo by krala cžeſeſe pschijał. Tola hlaſ, tón njecha niz jeno jako zuſbnik pola tebje ſastupič; wón chze k tebi pschińcž a býdlenje pola tebje měč, pschetož wot wěčnoſče ſem je wón cže lubował. Sbožo tej duschi, kotaž ſ luboſčiwyym požadanjom teho k ſebi proſhy, kotrehož žane druhe ſtvořenje doſtojnje pschijecž njemóže! —

Wjeſzel žo a wýſkaj, wěrjaza duscha, pschetož twój kral pschińdže. Wón je twój ſtvořitel a wumožnik, doſho cžafaný, horzo požadaný. Tam ſu njebieža, ſ wotkaſ ſem pschińdže, tu žwět, do kotrehož ſastupi. Hlaſ, koło woſolo njeho ſu jandželjo aržyjandželjo, psched nim profetojo, pschi nim jaſoſtoljo, ſa nim

njeſicžomna cžrjóda žwathch. O ſak wulſi je tón, psched kotrejž ſo móznaſtwa ſhibuſa, kotremuž ſu wſchitke možy a kniežeſtwa njebiežow oddane! Alle hlaſ, cžicheje myžle a ponížny, ſhudž a niſki pschińdže tón, kž budže ſemju ſhudžicž w prawdoſczi. O ſbóžnej duchownej wocži, kotrejž ſtej w žwětle wěry žwětko wěčneje wěrnoſče wuhlaſalej!

Bliskoſcz hodow.

Wſchedſtejazeho žwiateho žwiedzenja móžemy žo hallo potom wutrobnje ſradowacž, ſmýli ſo tych ſaměrow wědomnych ſčinili, kotrejž dla Boži Šsyn cžlowiſku naturu na žo wſa. Čežodla žo Jeſuſ narodži? To nam ſhwaloſpěw žwathch jandželow praji (Luk. 2, 14). Wón ſo narodži:

- a) ſo by žo Bohu we wý ſo koſcži wottal we wěrnoſczi ta cžeſcž dawala, kotaž jemu pschińdža. S cžim žo to ſtava? S tým, ſo žo
1. Bóh wot naš pósnaſa jako tón Knjes, kotrehož ſo bojecž, jako Bóh a Wóčez, kotrehož ſubowacž dyrbimy;
2. ſo žo my k Bohu modlimy w duchu a wopravdže ſ roſomnej a ſe ſprawnej wutrobu;
3. ſo my Bohu ſkužicž wuſnjemý bjes bojoscze žwoje žiwe dny we žwiatroſczi a prawdoſczi, kotaž je jemu ſpodobna;
- b) ſo by měr pschischoł na ſemju a na njej knieži (měr ſ Bohom psches žohnowanje wujednanja

— měr s náschim hvedomníjom — měr potom tež
s náschimi bratrami, tak so swada, pschelora, nje-
snjefliwość, sawisćz pschestanu);

c) so mohł Bóh nad čłowjekami dobre spođoba-
nje měcz jako nad tajkimi, kotsiz s možy czemno-
scze wutorhnjeni bjes bojoscze jemu bluža a jako
nowe stworjenja psched nim khodža; a so móhli tež
čłowjekojo spodobanje měcz nad nim, tym miloſci-
wym a ſmilnym, a nad jeho bluwom a puczem, —
so woni niz wjazh kaž wotroczyh psched nim tschepje-
taju, ale kaž džeczi so k njemu wołaju: Abba, luby
Wótcze! Boži Ssyn bu čłowjek, so bychu čłowje-
kojo džeczi Bože byli.

Zandželjo hvedecza knjegow narod we ſoburadosczi a s džel-
bračom na ſbožu čłowjesta; a ty čłowiſke džeczo, dla kotrehož
so narod Sbóžnika ſta, ty čzesch něme a morwe woſtač,
nochzesch kħwalicž ſe rtom, s wutrobu, ſe žiwenjenom hnadu teho,
kotryž eže powołał je s czemnoſcze k hwojemu węcznemu
hwtelu? —

F.

Boža nōz pod jēdlu.

We ležu pola Ssadowej
Wetr howri w ſymje tchessatej;
Wón budži s drěmka ſamotnu
Tam jēdlu czemnoſelenu.

Duž jēdla želnje ſaſtona
A žarujo ſo poſtonja,
So kóžda haſta naſhili
Sso dele na row wojerſki.

Mjelcž, wichorje ty howrjath,
Tu s Lužiz Sserb je hrjebanu;
Wón dalokoj ſpi w zuſbie ſam,
Sa jeho hóru ſtražicž mam.

Krej jeho wiđach čerwjenu,
Dyč ežežko hrébačz psched ſmijerczu;
Brón w lěwej ružy džeržesche
A prawu ſloži k wutrobje.

Ból čerwjo ſlowežka njerjekny,
Bé wóčko ſložil k Lužizy;
Wón čiſhinko jo ſandžela,
Hdyž rańsche ſerja ſihadžeja.

A dženž je ſažo Boža nōz,
Hdżež Sbóžnika nam poſla Wótz,
Sso młodži, ſtari ſraduja
A hodow ſchtomu ſyboli.

Duž woněni, džiwi wichorje!
Denž ſerbſti woſak w zuſobje,
Kíž w rowje drěma ſamotny,
Tež ſchtom měcz dyrbji hodowny.

A hlejče, wichor woněmi,
Sso s wěžow ſdaſnych ſaſmoni:
Nōz Boža ſhutna, hvedecza
Sso dele k hórzy poſhila.

Sso jēdle haſh tuleju,
Měr Boži čiſche dyčhaju
A s njebja jaſnje ſyboli
Sso hvedea na row wojerſki!

K. A. Fiedler.

Schtom hodowny ſchtom wucži?

Kotry ſchtom je najrjeñſchi? Tak bu ras ſyla džeczi pra-
ſhana. Wſchelake ſchtomu ſo najprjedy mjenowachu; jako paſ
jene džeczo wotmolwi: „Hodowny ſchtom“, hnhdom wſchě druhe
pschiſhloſowachu: „Haj, haj, hodowny ſchtom; to je najrjeñſhi
ſchtom!“

Czeho dla dyrbji hodowny ſchtom najrjeñſhi ſchtom bycz?
Kaž móžesche ſo ſtačz, ſo je wón w náschim ludu k tajfej
česeczi pschischoł, tak so ſebi hodowny hvedezen bjes hodownego
ſchtoma wjazh myſlicz njemóžemy? Kaž pschiūdže, ſo wón ſ taj-
fej móznej rěčzu k nam rěčecz wě?

Wón ſwój wjerſch ſjebjeſam pschiwobrocža. To wſchaf
druhe ſchtomu w ležu a ſahrodze tež cžinja; ale poſas, kotryž
hodowny ſchtom dawa, je tola najlepje roſymicž. Cžim dale
dele, cžim hóle ſo jeho haſo roſſcherjeju. Njeje to wobras
Božego kraleſta, na ſemi pshezo dale ſo roſſherjezeho? Pschi-
runa dže ſo tež hewaſ ſjebjeſke kraleſto ſe ſchtomom, kotrehož
haſo ſo nad zykej ſemju roſpſcheczeraju a w kotrychž dyrbja
ptacžata pod ſjebjeſami woſydenje namakačz. Tajki ſchtom
dyrbji ſchtom ſjohnowanja bycz, a haſo ſo hodownego ſchtoma
wjedža wo tym powjedacž.

Teho haſo ſu ſe hvedeczami woſtykane, kotrež ſo hodowny
hvedezen pala. Njebeſeſke kraleſto njeje mózne bjes radoſcze,
radoſcž njeje móžna bjes hlyſhczá a jaſnoſcze, ſo kotrymajž ſo
hwtelu, na kotrež ſmy wſchědnje poſasani, pshezaha. Cžemnoſcž
a ſrudoba ſtej ſo hromadu dacž dyrbjało, doſekž běſchtej ſbóžnoſcž
a jaſnoſcž wot węčnoſcze ſhem w hromadze. Sſwoje mjeno ma
hodowny ſchtom wot teho, kotryž praſeſche: „Sa ſym hwtelu
hwtela!“ Kaž je pshezo hiſhce ſrokota na ſeni, hdžez Rħyſtuſu
nimaju, tak kħyjesche, prjedy hacž w Rħyſtuſu hwtelu hwtela
ſħadžesche, tolsta cžma zyke čłowjesta, a hubjenſto, pod kotrymž
dyrbjaču čłowiſke wutrobų ſdychowacž, běſche jeno ſežeh wozuſ-
njenja wot hwtela. Nětko dyrbjesche ſo nuſy woſaracž.
W čmowej nožy bu pomožnik narodzeny; a kaž ſo Božu nōz
hlyſhczaza ſjebjeſka jaſnoſcž ſjewi, tak čhe tež hodowny ſchtom,
wječor noweje Božeje nožy ſaſhweczeny, w luboſnej jaſnoſczi
ſtejecž.

Hdžez paſ ſo hwtelu wupłodža, tam ſbudžuje ſo tež
cžopłota, a cžopłota wutrobų rěka luboſcž. Wo luboſcži hvedeži
teho dla tež hodowny ſchtom, a we waſchnju luboſcze leži, ſo ſo
po jejnym wuleczu do wutrobų tež cžopły doſež ſacžuwaſch, doſtatu
luboſcž dale wudželecž. „Tak je Bóh hwtel lubował, ſo je hwo-
jeho Ssyna do hwtela dał“, tak nam ſo hodownego ſchtoma na-
pshezivo klinči. Rħudu a jako nahe džecžatko je Sbóžnik pschi-
ſchoł a ſwoju niſtoscž woſkhował hacž do ſmijercze na kħižu.
Alle kaž ſmy my psches jeho luboſcž woſohaczeni, kaž dže tež
wſchitke dary, wot čłowiſkeje luboſcze pod hodowny ſchtom
ſkładzene, hakle psches to, ſo je hwtelu hodownego ſchtoma
woſhweczenje a je tak k daram Božego džecža ſežini, ſwoju naj-
rjeñſhu hvedecznu doſtawaju!

Na haſoſach hodownego ſchtoma wižaju jabku, worjechi
a druhe płody, zokorowe twory, hvedy a ſchleńczane kule.
Płod ſakaneho ſchtoma poſnacža dobreho a ſleho běſche, kotryž
prěnjej čłowjekaj w paradiſu k ſwojemu ſlaženju jēdžeschtaj.
Płod y hodownego ſchtoma paſ woſhweczenja, ſo je pocžerwjenia
ſchłoda ſahojenia. Kóžde jabku, na nim wižaze, je kulojte kaž
naſcha ſemja a ma teho dla ſemju woſnamjeniecž, na kotrež je
ſo Sbóžnik narodził. Zokorowe twory chzedža praſiež: Woſtajče
a hladajče, kaž dobroczitw tón knjeg a kaž ſkódko jeho hnada
je! A czeho dla poviſhamy worjechi na hodowny ſchtom? —
Kaž ſ worjechow, do ſemje połoženych, nowe žiwenjenje wubiwa,
nowe ſchtomu wuroſtu, tak tež dyrbimy my ſo pshezo ſažo k no-

Wjerschny njebjo wotankuje
Na schim duscham k sbóžnosći:
Jeho milosć wózowska
Wobradża nam Sbóžnika!

Bože dżeczo w žlobje leži,
Hymny klineża jandželske;
We wszech duschach radość knieże,
W hrodach, hétach lubość tče;
Jažna hwěđa hodowna
Kjeńska pruhi wužywa.

Sswjata nóż! budź powitana
S khěrluschemi, psalmami;
S troščtom, měrom żohnowana!
Duscha postron myška czi;
Twoje hwěđko njebeſke
Budži sbóžne wjeſele.

Boži hwěđko hnady! witaj,
Sswěć mi, hwěđda salemka!
Sswjata hodownicza! žwitaj,
Wutroba je hotowa;
Wćezez do njeje njech mi
Bože dżeczo wobradzi!

K. A. Fiedler.

H o d y.

1.

Tak bě kral něhdyn wszech hwōjich wjerchow, radžiczelow a klužobnikow wočko ſebje ſhromadžil, naſta hľuboka čiſhina — wschitzh cžujachu, ſo ſo něchtu wulke poda. A kral pocza rěczecz a džesche:

„Wschitzh wěſcze, ſo ſo moje kraleſtwo wupina wot jeneho kónza hwěta hacž do druhého, a ſo ſu hacž do teho cžaſza mi wschitzh moi poddanjo poſkuschni byli, bóle mojeje dobrocžitwoſcze hacž mojeje možy dla. Ale ſnadž někotři mjes wami njewjedža, ſo je na najdalishim kónzu mojego kraleſtwo ſo mała krajina pſhescžiwo mi spjecžila.“

Wrbotanie džesche pſches zyku ſhromadžiſmu, ale kral rěczesche dale:

„Ja ſo předy njemóžu ſpočicž, dívňa njejſu ſběžkarjo ſo ſo do hwōjich mjesow počasani. Wjele wſchak jich njeje a k temu ſu runje tak ſlabi kaž bojaſni, ale woni ſu moji poddanjo. Woní ſu ſo pod ſzeptar ſuroweho kniesa podali, kothž jich cžiſhcezi a cžwiluje, ja pač jich lubuju a bych jim radý tu ſhubjeniu ſwobodu ſažo dał, hdý bych ſo ſažo ſe mni wróczili.“

Kral khwilku mijelčesche, a hnydom ſo jedyn jeho radžiczelow ſlowa možowasche:

„Póſczel mje, knieže“, wón džesche, pſched kralom ſo pothilejo. „Dla jeneje ſpjecžiweje krajiny naſche zyke wójsko wucžahnycz njetrjeba; moi wojazh doſkahnu. Sa malo dnjow ſym ſi miloſciu a kruſoſciu pſhescžiwnych pſhewinyl a pſchinježu tebi klucze jich města.“

Hjchcze druzh klužobnizh teho wulkeho krala ſtipichu pſched jeho trón, a kóždy proſhesche wo tu cžescz, ſo ſměl pſhescžiwo ſběžkarjam wucžahnycz.

Mjes tym běſche ſo tež mjes kralowej czeledžu a mjes wojakami, kotsiž pſchi hrodowych wrotach ſtejachu, ta powieſcž roſnjekla, ſo je ſo daloka krajina ſpjecžila a ſo ſo pſhescžiwo njej wójsko pſczele. Wschitzh běchu jara roſhorjeni, kóždy pſhimasche ſa brónju a žadasche ſebi, ſo mohł ſobu wucžahnycz na khostanje ſběžkarjow.

2.
Na jene dobo naſta hibanje w tej ſhromadžiſne. Kóždy ſtupi na bok ſ poſornym cžesczenjom, wſchitko bu na měſce ſměrom. Sbožowne poſměškanje hrájſche na kralowym wobliczju: jeho ſyh ſo k trónei pſchibliža.

Wſchón na nana podobny mějeſche wón tež jeho majestotny napohlad, a wýkoſcoſz a ſylnoſcoſz, miloſcoſz a luboſcoſz ſo jemu ſ wocžow ſwěčesche. Nan jemu ruku napshecziwo wupſchestrę, a tón ſyh pocza:

„Tu ſyh ja, nano, ſo bych twoju wolu dopjelnil. Ta chzu wucžahnycz a tutón lud ſažo k tebi pſchivjeſcz; pſchetoz twoja cžescz je moja cžescz. Daj mi hiſhce dženža cžahnycz.“

Scžen pſchelczí kralowe woblicz. Wón ſpôſna, ſo bě to jeho ſyna ſrute pſchedewſacze a njepotaji ſebi, ſ koſkim drohim woporom wón tajke dobyče budže ſaplačicž dyrbicž. Ale hdýž jeho ſyh ſo pſched tym njeſtrachowasche, njedýrbjal wón, tón nan tež ſylny bracž? A ſ njeupravomnej luboſcu na tuteho ſwojeho jeniczeho herbu, ſwojeho lubowanego ſyna poſladajo, džesche kral jeno:

„Derje, mój ſyng, dži!“

3.

Pſchi tuthch ſłowach ſarža zyky hród wot wichora wjeſeſeho pſchihloſowanja. Majwychſchi wójskowy roſkasowat dawaſche ſwoje wukaſh; wojazh hotowachu ſo k wucžahej. Njeſicžomna ſyła ſo cžiſhceſche wočko kraloweho ſyna, ſo by naſhonila, koſkich naſjednikow, wychſkow a wojakow wón ſebi muſwoli k wucžahej pſhescžiwo ſběžkarjam.

Wón pač ſiwny ſ poſběhnjenej ruky, duž wſchitko wojelsky, a wón džesche:

„Teho trjeba njeje; ja ſyh wobſamky, ſamlutki hicž.“

Š naſtróženjom naſjednizh a radžiczeljo jedyn na druhého hladachu.

„Rač, knieže“, woni woſachu, „ſamlutki?! Ale th njewopomisch . . . woni cže njebudža pſchijecž . . . woni budža ſ tobu ſlē ſakhadžowacž . . .

„Woní mje budža moricž“, kralowý ſyh ſměrom pſchistaji.

„Né, né, né! My tebi njedam ſamemu hicž“, tač jemu ſe wszech boſow pſchimolachu. Ale wón ſažo ſapocža:

„Ja du ſamlutki a jich wschitlich ſažo ſa naž dobydu. Wn drje móžecze jich pſhemóž, ſanicžecž, wutupicž, jeno ja ſam jeniczki móžu jich wumóž. Woní budža mje moricž, ale moja ſmjerč budže jich žiwenje, a wý wſchak wěſcze“, pſchistaji wón ſ poſměškanjom, „ſo ſyh waſcheho krala niždy njewumre“ — — —

* * *

Tónſamý džen ſo w jenej wjeſzhy w ſudže, ſi mjenom Bethlehem, w khudej hěče, w niſkej hródži małe džeczo na ſwět narodži. Kražna hwěđa ſo nad nim ſwěčesche a njewidomne ſyly hladachu na njo ſe ſpodobanjom a ſi luboſcu. A jeho mjenou bu narjetnijene Jeſuš, to je wumóžniſt. Kr.

„Pomhaj Bóh“ njeje jenož pola kniesow duchownych, ale je tež we wſchech pſcheda wáñjach „Serb. Nowin“ na wſach a w Budyschinje doſtagz. Na ſchitworezſeta placzi wón 40 pj., jenotliwe cžiſila ſo ſa 4 pj. pſchedawaju.